

شورای عالی انقلاب فرهنگی

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره
(ویژه علوم انسانی و معارف دینی)

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف

کرسی های علمی هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی

بهار ۱۳۸۸

بسمه تعالی

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف کرسی های علمی هیات حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

مقدمه: بر اساس ماده‌ی ۱۱ و ۱۲ نظامنامه و آیین نامه های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، کرسی های علمی، مراجع علمی فرآیند برگزاری "اجلاس‌های نقد و ارزیابی، دفاع و داوری" درباره‌ی نظرات و نظریه‌ها و نقدهای مطرح شده تحت نظارت کرسی های علمی هیات حمایت، و نیز بازوان کارشناسی هیأت و دبیرخانه‌ی آن هستند. هر کرسی علمی با عضویت حداقل هفت تن از صاحب نظران و متخصصان حوزه‌ی موضوعی یکی از کرسی‌های علمی و تحت ریاست یکی از شخصیت‌های علمی صاحب صلاحیت و صاحب نام آن حوزه، تشکیل و طبق این آیین نامه و در چارچوب وظائف مندرج، فعالیت می‌کنند.

ماده‌ی یک) تعاریف:

۱- کرسی علمی: مسندی است علمی، متشکل از صاحب نظران و متخصصان که در یک حوزه‌ی تخصصی و پیشنهاد رئیس کرسی که با تایید شورای علمی فعالیت می‌کنند.

۳- اجلاس‌یه: به جلسه‌ی رسمی اطلاق می‌شود که طبق ضوابط و مقررات برگزاری کرسی‌ها، جهت نقد، ارزیابی، دفاع و داوری نظریه‌ها تشکیل می‌شود.

۴- شورای داوری: به مجمعی از خبرگان علمی در حوزه‌ی خاص اطلاق می‌شود که برای ارزیابی روشمند و علمی نظریه جدید، نظر نو یا نقد تازه، با پیشنهاد دستگاه مجری و تایید کرسی علمی مربوط تعیین می‌شود، و ارزشیابی و داوری نهایی مدعای مطرح شده در کرسی بر عهده آن است.

۵- کمیته‌ی ناقدان: به جمعی از متخصصان رشته‌ی علمی خاص اطلاق می‌شود که وظیفه‌ی نقد علمی مدعاهای مطرح شده در اجلاس‌یه‌ها را عهده دار است.

۶- نوآوری: به ارائه‌ی روشمند هرگونه نظریه، نظر، رویکرد و نقد علمی جدید در ساحات و سطوح مختلف اطلاق می‌شود. نوآوری دارای سطوح مختلفی است، برخی سطوح آن فراتر از نظر و برخی دیگر فراتر از نظریه است.

۷- نظریه پردازی: ارائه‌ی نظریه‌ی علمی جدید که محصول مطالعه و پژوهش روشمند و برخوردار از سطح علمی لازم بوده، دارای مبانی، منطق، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی مناسب و کاربرد در خور باشد.

۸- نقد: استقراء مستدل، متقن و مستند مجموعه‌ی محاسن و معایب یک مکتب، نظریه، و نظر یا اثر علمی، در مسیر ابطال یا تکمیل آن نظریه، با رعایت ادبیات رشته‌ی علمی مربوط و منطق و اخلاق نقد، که از چارچوب نظری و ساختار علمی روشن برخوردار باشد.

۹- مناظره: به هرگونه مباحثه‌ی رو در رو، روشمند و منطقی میان دو صاحب نظر، که به گونه‌ی نقادانه دیدگاه‌ها و نظریات یکدیگر را درباره‌ی موضوعی خاص به چالش می‌کشند تا دیدگاه برتر، محرز گردد، گفته می‌شود.

ماده‌ی دو) اهداف:

برای کرسی های علمی می توان دو هدف اصلی احصا نمود:

۱- تضمین کیفیت تخصصی و ارتقاء سطح علمی روند برگزاری اجلاس‌یه های نقد، ارزشیابی و داوری طرح‌های علمی واصله به هیات حمایت از کرسی ها.

۲- پدید آمدن بستر مناسب برای گسترش و روانی ارتباط عالمان و متخصصان صاحب نظر با هیات حمایت از کرسی‌ها.

ماده‌ی سه) وظایف:

شرح وظایف کرسی های علمی ، بر اساس ماده‌ی ۱۲ نظامنامه مصوب به شرح ذیل است :

۱- نظارت بر روند و فرآیند برگزاری اجلاس‌یه های نقد، ارزشیابی دفاع و داوری نظریه‌ها، نظرات و نقدهای علمی.

۲- شناسایی و ترغیب و جلب نظر نظریه پردازان و نقادان برای بهره برداری از فرصت کرسی‌ها.

۳- واریسی اجمالی محتوای طرح های واصله جهت برگزاری اجلاس‌یه‌ی نقد، ارزشیابی، دفاع و داوری.

- ۴- بررسی و تأیید صلاحیت علمی اعضاء شورای داوری و اعضای کمیته ی نقادان پیشنهادی .
- ۵- تعیین داوران و ناقدان صالح برای اجلاسهای غیر وابسته به دستگاهها، بر اساس با تفویض اختیار از شورای علمی دبیرخانه.
- ۶- تعیین رییس شورای داوری و نماینده ی هیأت حمایت، در هر یک از اجلاسها،
- ۷- استماع گزارش برگزاری اجلاس ها و ارزیابی علمی فرآیند آن،
- ۸- پیشنهاد چگونگی حمایت از طرحهای علمی، در موارد خاص،
- ۹- ارائه ی مشاوره ی علمی به دبیرخانه، و مجمع هیأت،
- ۱۰- تهیه و تدوین اولویتهای علمی حوزه ی کرسی مربوط.

ماده ی چهارم (ارکان):

هر یک از کرسی های علمی دارای ارکان زیر است:

۱- **رئیس:** رئیس کرسی عهده دار وظایف زیر است:

- ۱-۱) شناسایی و جذب متخصصین و استادان برجسته برای عضویت پیوسته و یا نا پیوسته در کرسی علمی،
- ۱-۲) تشکیل و اداره ی جلسات کرسی ها،
- ۱-۳) ارائه ی مشاوره علمی به دبیر و دبیرخانه،
- ۱-۴) تنظیم اولویتهای علمی طرح های واصله به کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.
- ۱-۵) نظر دهی اولویت طرحنامه های علمی کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.

۲- **نائب رئیس:** یکی از اعضای کرسی علمی که دارای صلاحیت علمی لازم که به پیشنهاد رئیس و به تائید اعضای کرسی رسیده و می تواند در جلساتی که رئیس به دلایلی شرکت نمی کند به جای ایشان حضور داشته باشد.

۳- **دبیر:** فرد دارای صلاحیت علمی و مدیریتی جهت برنامه ریزی و رسیدگی به مسائل کرسی علمی که رئیس کرسی را در ایفای وظایف خود یاری می کند. دبیر به پیشنهاد رئیس دبیر خانه و توافق با رئیس کرسی انتخاب می شود.

۴- **کارشناس:** یکی از کارکنان حوزه معاونت علمی که مقدمات برگزاری جلسات و تنظیم صورت جلسات و کلیه هماهنگی های اداری را با هماهنگی رئیس کرسی انجام می دهد.

۴- **اعضای پیوسته:** صاحب نظران عضو کرسی های علمی هستند که به حکم رئیس هیات تعیین گردیده و حضور اکثریت آنها برای رسمیت یافتن جلسه کرسی علمی ضروری است.

۵- **اعضای وابسته:** صاحب نظرانی که عنداللزوم و حسب مورد به جلسات کرسی علمی دعوت می شوند یا در برنامه های کرسی همکاری علمی خواهند داشت.

ماده ی پنجم (نحوه ی فعالیت):

فعالیت هر یک از کرسی های علمی، حسب اجماع اعضای کرسی و نیز طبق ضرورت و اولویت های کاری مشخص می شود. جلسات کرسی، هر ۱۵ روز یا ماهانه با دعوت مکتوب توسط رییس کرسی و با حضور اعضای پیوسته، برگزار می گردد و دستور کار آن نیز توسط کارشناس با مشورت دبیر آماده و با تأیید رییس کرسی تنظیم می شود.

این آیین نامه در چهارمین جلسه شورای علمی مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۶ به تصویب رسید.

ماده ی الحاقی حمایت ها و برنامه های پیرامونی درباره اجلاسها با دفاع موفق :

مدعاهای علمی که با تشکیل اجلاسهای رسمی، پس از نقد و ارزیابی و دفاع، از سوی شورای داوری ، تعیین رتبه شده، امتیاز کافی، کسب می کنند، برحسب مورد، از حمایت های زیر برخوردار می گردد:

الف) حمایت های حقوقی:

۱. معرفی صاحب نظریه و اثر مکتوب به بنیاد نخبگان، صندوق حمایت از پژوهشگران، جشنواره‌ی فارابی، جشنواره‌ی خوارزمی، جشنواره‌ی حوزه، جشنواره‌ی کتاب سال، و دیگر جشنواره‌های ملی و خارجی و خانه کتاب و... .
۲. هماهنگی لازم برای محاسبه و اعمال امتیاز ارتقاء مرتبه علمی در دستگاه مربوطه طبق آیین نامه‌ی وزارت علوم.
۳. پرداخت مبلغ مصوبات اهدایی از سوی دبیرخانه.

ب) حمایت‌های علمی:

۱. تألیف مجموعه‌ی مقالات در نقد و شرح نظریه و نظر و نقد موفق .
۲. تشکیل جلسات و میزگردهای شرح و نقد با حضور یا در غیاب صاحب نظر.
۳. تمهید کاربردی کردن نظریه و اثر بخشی آن، در شوون کشور، حسب مورد.
۴. هدایت رساله‌های علمی دکتری در جهت شرح، تفصیل، ارزیابی، نقد و کاربردی کردن ابداعات و نظرات و نظریه‌های دفاع شده.
۵. تأمین امکانات مادی لازم در جهت تکمیل تحقیق، از سوی محقق.
۶. استفاده‌ی نقادی تفصیلی از سوی ناقدان مختلف به انحاء گوناگون.

بند ج) حمایت‌های ترویجی و اجتماعی:

۱. انتشار گزارش نامه‌ی علمی رسمی اجلاس‌هی، ارزیابی و دفاع. به عنوان کتاب کرسی.
  ۲. انعکاس خبری مناسب در مورد جریان برگزاری و نتایج علمی آن.
  ۳. انتشار نظریه، نوآوری و نقد در پایگاه اطلاع رسانی هیأت حمایت.
  ۴. ترغیب مؤسسات و شخصیت‌ها به برگزاری جشن و اعطاء هدایا به محقق صاحب نظر.
  ۵. پیگیری آموزشی کردن نظرات، نقدها و نظریه‌های موفق و مرجع در متون درسی .
  ۶. اطلاع رسانی، پیوسته به متخصصان حوزه‌ی علمی مرتبط با نظریه‌ها در داخل و خارج، در مورد توسعه و تکامل نظریه.
  ۷. برگزاری رونمایی برای اثر حاوی نظریه و نظر و نقد موفق، در محیط‌ها و مجامع مناسب.
  ۸. سعی در تبدیل یافته‌های نظریه‌های موفق به صورت فناوری، بر حسب اقتضاء.
  ۹. ترجمه‌ی یافته‌های نظریه‌های موفق به زبانهای خارجی (به ویژه عربی و انگلیسی).
  ۱۰. اجرایی کردن مقدمات شرکت صاحب کرسی برای ارائه‌ی مقاله در کنفرانس‌های بین‌المللی.
- ماده‌ی الحاقی در هفتمین جلسه‌ی شورای علمی، مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ به تصویب رسید.

تذکر:

پارهی از موارد یاد شده، از سوی دبیرخانه‌ی هیأت حمایت انجام می‌پذیرد، برخی دیگر توسط نهادها و دستگاه‌های مسؤول و مرتبط.

ماده افزوده به آیین نامه کرسی‌های علمی

ماده شش) شرایط و چگونگی انتخاب رئیس و اعضای کرسی‌های علمی

- ۱- اعضای پیوسته کرسی‌های علمی باید از میان صاحب نظران دارای مرتبه‌ی استادی یا مدرس سطوح عالی، دانشیاری یا مدرس خارج با عدم رکود علمی (دارای کارنامه علمی قوی) و یا دارای اجلاس‌هی کرسی موفق باشند. تبصره ۱: در صورت نبود افراد دارای شرایط مزبور، استادیاران صاحب صلاحیت با عدم رکود علمی (دارای کارنامه علمی قوی)، پس از تأیید اعضای کرسی مربوط و ارائه دلایل توجیهی به شورای علمی و پس از اخذ تأیید پذیرفتنی است.
- ۲- اعضای اولیه کرسی علمی توسط دبیر و تأیید شورای علمی و پس از رایزنی با مجامع علمی و صاحب نظران حوزه‌های علمی و در ادامه با پیشنهاد کرسی مربوطه و تأیید شورای علمی دبیرخانه انتخاب می‌شوند.

تبصره ۲: هیچ یک از اعضاء نمی توانند در بیش از دو کرسی علمی به عنوان عضو پیوسته حضور داشته باشند.

۳- برای اداره کرسی ها، یکی از متخصصان دارای شرایط به پیشنهاد دبیر، با تایید رییس هیأت و پس از تصویب اعضاء، به عنوان رییس کرسی منصوب می شود.

تبصره ۳: در صورتی که رییس کرسی از افراد خارج از اعضای پیوسته انتخاب شود، عضو پیوسته کرسی قلمداد می گردد.

۴- حکم رییس کرسی و اعضای کرسی ها از طرف رئیس هیات و به مدت ۳ سال صادر می شود.
تبصره ۴: انتخاب مجدد رییس و اعضای کرسی بلامانع است.

۵- به منظور بهره گیری از مراکز مختلف علمی، از هر گروه علمی، حداکثر دو نفر با گرایش متفاوت علمی، می توانند در یک کرسی عضو شوند.

تبصره ۵: در موارد خاص موضوع در شورای علمی مطرح و نسبت به آن تصمیم گیری خواهد شد.

۶- در کرسی هایی که پراکندگی رشته ها در دستگاه ها زیاد نباشد و یا افراد دارای شرایط در یک دستگاه متمرکز باشند، حداکثر تا پنجاه درصد اعضا می تواند از یک دستگاه انتخاب شوند.

تبصره ۶: عضو یک دستگاه به کسی گفته می شود که با آن دستگاه به صورت تمام وقت همکاری می نماید.

۷- تعداد اعضای پیوسته کرسیها، حداقل ۷ و حداکثر ۱۱ نفر است ، در مواردی که تعداد حوزه های اصلی و در مظان نوآوری یک کرسی ایجاب کننده نیروهای بیشتر باشد، رییس کرسی پس از دریافت نظر اعضاء، نسبت به حضور فعال و لازم افراد پیشنهادی حوزه مربوطه، به صورت موردی برای شورای علمی اقامه دلیل و اخذ مجوز می کند.

این ماده افزوده به آیین نامه کرسی های علمی در ۷ بند و ۶ تبصره در جلسه ۸۰ هیأت به تصویب رسید .